

Een slecht voorjaar en rumoer onder de melkveehouders.

Het voorjaar 1929 is voor de boeren allerminst gunstig geweest. De strenge winter, gevolgd door een zeer koud voorjaar, heeft de grasgroei zeer ongunstig beïnvloed. Wij zijn nu half mei, maar in het algemeen is er nog zeer weinig gras en de meeste boeren, die hun vee in de vorige week naar buiten hebben gedaan, hebben dit uit armoe gedaan, omdat er thuis ook niets meer te eten was. Waar in vele streken van ons land er mee gerekend wordt, dat men de koeien toch zeker half april in de weide kan doen, heeft daar bij vele boeren gedurende enige weken een noodtoestand geheerst.

Het meest heeft het genepen in de weidestrecken, waar men in hoofdzaak of helemaal op hooi is aangewezen en men door de droge zomer van het vorige jaar wel hooi van goede kwaliteit, maar geen overmatige hoeveelheid gewonnen had. Men was hier dus wel gedwongen de voedselvoorraad met peperduur hooi en krachtvoer aan te vullen en nu komt daarbij de ongelukkige omstandigheid, dat ook de zuivelprijzen gedurende enigen tijd abnormaal laag zijn geweest, zodat de hoge uitgaven lang niet naar evenredigheid door de inkomsten gedekt werden.

In verschillende boerenvergaderingen, welke in deze tijd van het jaar gehouden worden, werd van deze ongunst der tijden gewag gemaakt en soms leidde dit zelfs tot uitingen die van een zodanige gemoedstoestand blijk gaven, dat er niet meer met behoorlijk overleg geredeneerd werd en dat er woorden gebezigd werden, die er niet toe leiden het aanzien van de boerenstand te verhogen. Dit is jammer, want even goed als ieder mens, heeft ook elke stand, wil hij in de maatschappij wat betekenen, een zeker aanzien nodig. Op de boerenstand rust in deze toch al een zeker odium en dit wordt er op deze wijze niet beter op.

Wij hebben hier op het oog de vergadering van de Bond van Melkveehouders welke onlangs te Rotterdam gehouden werd en waar het bestuur formeel uitgescholden werd, omdat het geen betere melkprijzen wist te bedingen.

Men weet waar het in de Bond van Melkveehouders om gaat. Elk voorjaar en elk najaar kan men de verslagen der vergaderingen lezen, waarin het gaat om de melkprijs en niets dan de melkprijs. De boeren hebben zich georganiseerd en de melkhandel heeft zich georganiseerd en nu is het minstens tweemaal per jaar een loven en bieden wat de prijs van de melk zal zijn en daaromtrent hebben deze vergaderingen zich dan uit te spreken.

Verder komt men in deze bijeenkomsten niet en dat is ook alles wat deze boeren achter zich hebben om hun product tot een lonende prijs te brengen. Men zal het met ons eens zijn, dat het geen stevige basis is, waarop deze zaak rust. De koeien geven elke dag stromen melk, die met de hulpmiddelen, waarover de boeren beschikken, niet langer dan 12 uren goed te houden is en nu kan men wel een grote mond opzetten, maar de melk moet verkocht worden.

Wil de handel daarvoor geen prijs betalen, die onder de gegeven omstandigheden lonend is, dan kan men zoveel betogen als men wil, maar men bedingt er geen cent meer mee en de volgenden morgen moet de melk toch weer naar de fabriek.

Wij vragen ons af of het bij de leiders dezer boeren, maar ook bij deze boeren zelf nog niet duidelijk wordt, dat zij een bedrijf uitoefenen dat, behalve zeer riskant, ook onvoldoenden

ruggesteun heeft en of zij nog niet zullen gaan uitzien naar een middel, dat al aan zoveel boerenbedrijven in Nederland de nodigen steun heeft verschaft. Wij weten, dat ook de boeren in andere delen des lands, waar men over het krachtige hulpmiddel der zuivelcoöperatie beschikt, van de ongunst der tijden hebben te lijden, maar zo erg als bij de melkveehouders om de grote steden, die hun melk bij de dag moeten verkopen en een krachtig georganiseerde handel tegenover zich vinden, is het toch elders lang niet.

Te oordelen naar hetgeen de Voorzitter der reeds genoemde vergadering te Rotterdam in zijn openingsrede heeft gezegd, is het nog zo ver niet, dat men inziet het roer te moeten keren en te moeten navolgen, wat men in andere delen van het land reeds lang gedaan heeft, n.l. zelf zorgen, dat men zijn melk op een duurzamer product kan verwerken en in elk geval zorgen, dat men zelf de teugels in handen krijgt om de grote steden van melk te voorzien. Hij stelde n.l. dringend de vraag of er voor de regering geen aanleiding kan bestaan de melkveehouders door deze moeilijkheden heen te helpen. Wij zijn geneigd te vragen of het suikerwetje hier zijn schaduwen vooruitwerpt.

Overigens stelt de Voorzitter van de Bond van Melkveehouders de slechte toestand in onze condensindustrie voor een belangrijk deel op rekening van de coöperatieve fabrieken. Deze willen, zegt de heer Vaandrager in een correspondentie, die wij met hem over deze aangelegenheid gevoerd hebben, niet met de particuliere fabrieken samenwerken om tot een rantsoenering op de Londense markt te komen en hij verwijst daarbij naar de besprekingen die over dit punt hebben plaats gehad op het Landhuishoudkundig Congres dat op 28 september 1926 te Alkmaar gehouden is.

Het is niet onmogelijk, dat er voor de Bond van Melkveehouders tijdelijk enig voordeel te behalen zou zijn uit een samenwerking tussen de particuliere en de coöperatieve condensmelkfabrieken ter rantsoenering van de aanvoer op de Londense markt, doch heeft de heer Vaandrager wel eens nagegaan of deze samenwerking voor de coöperatieve bedrijven inderdaad mogelijk zou zijn? De coöperatieve fabrieken hebben een andere taak dan de particuliere. Waar moeten de coöperatieve fabrieken met haar overtollige melk heen, wanneer het condensbedrijf ingekrompen moet worden.

Het ondermelkvraagstuk wordt hoe langer hoe nijpender en in plaats van inkrimping der condensindustrie is er in de coöperatieve bedrijven eerder een neiging tot uitbreiding. Bovendien vergeet men niet, dat men door samenwerking de particuliere industrie veel belangrijker steunt dan de eigen fabrieken, gesteld al dat men bij deze laatste inderdaad van steun zou kunnen spreken.

Dit zal, zolang de verhoudingen blijven, zoals die thans zijn, altijd wel een bezwaar voor samenwerking zijn, afgezien van het principiële bezwaar, dat hieraan verbonden is.

Behalve deze bezwaren is het altijd nog de vraag of men door samenwerking wel veel zou bereiken. Het is niet aan te nemen, dat men de samenwerking voor 100 % zou krijgen. Er zouden altijd wel enige kleine bedrijven, zowel particuliere als coöperatieve, buiten deze „pool" blijven en deze zijn het juist, die de prijzen omlaag halen. Verder hebben wij ook rekening te houden met de producenten in andere landen, zodat het zeer de vraag is of men met samenwerking wel zou bereiken wat men zich daarvan voorstelt.

Het komt ons voor, dat de heer Vaandrager te veel naar de particuliere industrie kijkt, hij blijkt trouwens zijn inlichtingen ook geheel van die zijde te hebben ontvangen en dan is het

nogal begrijpelijk, dat de coöperatieve fabrieken de schuld van de slechten toestand krijgen. Hij weet echter, dat er even goed marktbedervers onder de particuliere als onder de coöperatieve fabrieken zijn.

Het lijkt ons toe dat de heer Vaandrager, en met hem de Bond van Melkveehouders, eens wat meer de anderen kant moest gaan uitzien. De melkveehouders en de coöperatieve zuivelfabrieken behoren uit de aard der zaak bij elkaar. Totnogtoe is er echter eerder vijandschap dan samenwerking tussen beide groepen.

Zo lang het particuliere bedrijf de melkveehouders even lief is als het coöperatieve - dit is het standpunt van de heer Vaandrager - zal er van die samenwerking niet veel terecht komen. Dit kan ook niet zolang de melkveehouders op het standpunt blijven staan van: „*Wij verkopen de melk en daarmee uit*”.

Zij moeten zich ook eens wat moeite en verantwoordelijkheid gaan getroosten voor de verwerking van hun product en dit op gezonde leest schoeien, dan is er te praten. Nu zijn de groepen te onevenwichtig.

In samenwerking met de bestaande coöperaties kunnen de melkveehouders dan een macht vormen, die wat te betekenen heeft en wij: achten dan een oplossing in het belang der boeren beter te verwezenlijken dan met de middelen, waarvan de heer Vaandrager heil verwacht. -

Geluk